

Slovenski dom

Štev. 172

V Ljubljani, v torek, 29. julija 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Nuove azioni aeree contro Malta e Tobruk

Il nemico è obbligato a ritirarsi

Il Quartiere generale delle forze armate comunica: Nella notte sul 28 nostri aerei hanno nuovamente bombardato la base navale di La Valletta. (Malta.)

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk, il nemico ha ritenuto attacchi contro le nostre posizioni: è stato prontamente arrestato ed obbligato a ritirarsi.

Sul fronte di Sollum attività di artiglieria.

Velivoli nemici hanno compiuto una nuova incursione su Bengasi. Nell'Africa orientale attività delle opposte artiglierie nel settore di Uolcheit.

Aerei britannici hanno bombardato Gondar.

Zona di operazioni 29. (Da uno degli inviati speciali dell'agenzia Stefani). L'Isola di Malta, anche questa notte, come riferisce l'odierno bollettino del quartiere generale, ha dovuto subire un attacco da parte dell'aviazione fascista. L'azione è

stata condotta sulla base aeronavale di La Valletta. Bombe di medio calibro hanno colpito efficacemente vari obiettivi ed il porto. I nostri veli-

voli ad onta della violenta reazione contraerea, nemica, appoggiata da numero i proiettori, hanno fatto tutti ritorno alle basi di partenza.

Sovražnik prisiljen k umiku

Uradno vojno poročilo št. 419 pravi: V noči na 28. julij so naša letala znova bombardirala pomorsko oporišče La Valetta (Malta).

Severna Afrika: Na bojišču pri Tobruku je sovražnik skušal izvesti nove napade proti našim postojankam. Bil pa je hitro ustavljen in prisiljen, da se je umaknil.

Na bojišču pri Sollumu delovanje topništva. Sovražna letala so znova priletela nad Bengazi.

Vzhodna Afrika: Delovanje obojestranskega topništva v odseku pri Uolcheitu.

Angleška letala so bombardirala Gondar. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je večeraj o bojih na Vzhodu izdalo naslednje uradno poročilo:

Operacijsko področje, 29. julija. s. Posebni dopisnik agencije Stefani piše, da je otok Malta tudi prednočnim moral prestopiti napad fašistovskega letalstva. Napad je bil usmerjen na letalsko in pomorsko oporišče v La Valetti. Bombe srednje mere so uspešno zadele različne cilje in luko. Navzlic silovitemu protiletalskemu ognju, katerega so podpirali številni žarometi, so se vsa letala vrnila v oporišča.

Napovedi o bližnjem zaključku bitke za Smolensk

Prodiranje v Ukrajini kljub zelo hudim prometnim razmeram - Uničevalna bitka okoli Smolenska divja dalje

Hitlerjev glavni stan, 29. julija. Bitka pri Smolensku se bliža svojemu uspešnem zaključku. Vsi poskusi, da bi se preprečilo uničenje obkoljenih sovjetskih vojsk, so bili preprečeni.

V Ukrajini prodirajo zavezniške čete kljub najtežjim prometnim razmeram za umikajočim se sovražnikom neovirano naprej.

Na finski bojišču so nemške in finske čete kljub žilavemu sovražnemu odporu zavzele novo ozemlje.

Berlin, 29. julija. r. Iz poročil nemškega tiska in radia se da o splošnem položaju na vzhodnem bojišču posneti naslednje:

Na finko-sovjetski meji je stanje nespremenjeno od skrajnega severa do Ladoškega jezera. Nobenih posebnih dogodkov tudi ni zaznamovati na Karelijski ozini med Ladoškim jezerom in Finskim zalivom.

Na estonskem bojišču se boji nadaljujejo na morskem ožini med Peipskim jezerom in med Finskim zalivom, v glavnem v širši okolici trdnjave Narve, mimo katere se zdi, da je nekaj nemških motornih oddelkov prodrla dalje vzdolž proge, ki drži v Leningrad.

Glede bojišča severozahodno od Ladoškega jezera, na ozemlju med Ladoškim in Oнежskim jezerom pravijo finska poročila, da se operacije tam uspešno nadaljujejo. Nagli finski oddelki so

iz Salmija, mesta ob severovzhodnem bregu Ladoškega jezera, blizu bivše finko-sovjetske meje prodrli v dveh ločenih skupinah do gornjega toka reke Zvir. Finske patrle si po teh poročilih odpirajo pot v smeri proti železniškemu križišču Petrozavodsku.

Na osrednjem bojišču položaj ni veliko spremenjen kakor je razvidno iz večerajšega nemškega uradnega poročila, ki napoveduje v bližnji bodočnosti uspešen konec velike bitke za Smolensk.

Na južnem bojišču sta po romunskih poročilih Bukovina in severna polovica Besarabije do Kišinjva v nemških rokah, na skrajnem jugu med Dnjestrom in Donovo pa itak že od začetka vojne ni bilo nobenih izrazitih dogodkov.

Stockholm, 29. julija. s. Moskva je nocoj doživela sedmi letalski napad. Sovjetski prestolnici se je približalo kakih 140 nemških letal, ki so navzlic silovitemu protiletalskemu ognju vrgla bombe na razne mestne predel.

Berlin, 29. julija. s. Kakor javlja nemški poročevalski urad, so finske čete spet odbile napad sovjetskih oddelkov na bojišču pri trdnjavi Hangoe. Sovjeti so se skušali izkrcati na dveh krajih ob obali in so imeji pri tem hude izgube. Prišli so tudi ob veliko vojnih potrebščin.

Po poročilu iz istega vira se je 26. julija zjutraj na severnem bojišču nemška oklepna divizija

srečala s sovjetskimi oklepni enotami. Po hudem boju je bil zagrizeni nasprotnikov odpor strit in uničenih 30 oklepni voz.

Berlin, 29. julija. s. Kakor poroča DNB, so sovjetski poskusi, da bi se strl obkoljevalni obroč na bojišču okoli Smolenska, propadli s krvavimi izgubami. Ugotovljeno je bilo, da so tudi na tem bojišču stopili v akcijo posebni sovjetski strokovnjaški oddelki pod neposrednim poveljstvom komisarjev. Glavna naloga teh oddelkov je v tem, da preprečujejo, da bi se čete, zaposlene pri napadih, umikale ali vdajale. Ti oddelki so oboroženi s strojnimi.

Neka nemška divizija je predvečernim na bojišču v severni Besarabiji predrta Stalinovo črto, ko je z vrsto drznih akcij strla silovit nasprotnikov odpor. Potem so nemški oddelki zavzeli 18 trdnjav ter eno zelo močno utrjeno trdnjavo.

Berlin, 29. julija. s. Uradna nemška agencija javlja, da so oddelki nemške pehote v okolici Smolenska dne 26. julija uničili 12 protitankovskih topov in 5 težkih topov. Dne 26. julija zjutraj je nemška pehotna divizija pri Smolensku obkolila boljševiške oddelke, jih zajela in pri tem zaplenila ogromno vojnih sredstev. V tem bojnem plenu je bilo poleg 12 protitankovskih topov še mnogo streliva. Ko so nemški vojaki strli odpor boljševiških sil, so se nenadoma z vzhoda vasi, kjer se je bila bitka, prikazali sovjetski tanki. Poveljnik stotnije se ni dal presenetiti in je takoj dal ukaz, da je treba iti nad sovražnika in jih obstreljevati s protitankovskimi topovi, ki so jih pravkar ujeli. Nemški vojaki so se brž seznanili z delovanjem zaplenjenega orožja in ga obrnili proti tankom. Z natančnimi zadetki so nemški vojaki uničili težke sovjetske tanke, od katerih so nekateri imeli 52 ton. Dva tanka sta se morala takoj ustaviti, tretji pa je zaradi zadetkov zgorel. Nadaljna dva tanka sta bila pogodena in sta utrpela težko škodo.

Bombni atentat na bivšega francoskega ministra

Vichy, 29. julija. s. Bivšega notranjega ministra v raznih vladah francoske ljudske fronte, Marxa Dormoyja, je ubila eksplozija bombe, katero mu je nekdo nastavljal pod posteljo v hotelu »Empereur«. Do eksplozije je prišlo ob eni uri ponoči. Dormoyju je odtrgalo glavo, v sobi pa se je podrl strop.

Ameriški načrti za izkrcanje v Afriki

Rim, 29. julija. s. Ameriški časnik Hanson Baldwin priobčuje v listu »New York Times« vrsto člankov, v katerih razpravlja o tem, kakšen bi moral biti vojni načrt Združenih držav za napad na Evropo. Omenjeni časnik odsvetuje morebitno izkrcanje v Dakariju, češ da bi to bilo predrago in brez koristi, saj ima Anglija v koloniji Sierra Leone izbornu pristanišče Freetown, kjer bi se ameriška vojska lahko mirno izkrcala.

Ameriška vojska naj se torej polasti Freetowna, ker je to najboljša pristanišče v vsej zahodni Afriki. S tem se bo izognila pomorskim izgubam na kopnem, ki bi utegnile škoditi vojaškemu ugledu Združenih držav. Praktični Amerikanci očitno več dajo na lagodno izkrcanje v Afriki za ramami zavezniške Anglije, kakor pa izkrcanje v francoski koloniji, kjer bi Francozi uporabljali topove za obrambo svoje lastnine. »New York Times« pravi dalje, da bi cilj ameriške vojske, ki bi se izkrcala v Afriki, moral biti ne Dakar, temveč Aleksandrija, zakaj

vojaški klinč do Afrike je Egipt, ne ga Senegal. Iz vsega tega pisanja je razvidno, da si v ameriški javnosti z vsa naglico pridobiva tal misel na to, da bi Amerikanci na take načine podedovali angleško svetovno cesarstvo.

Govori hrvatskih oblastnikov

Zagreb, 29. julija. s. Poglavitnik Pavelić je sprejel zastopstvo »Hrvatskega domobranca« in imel pri tem govor, v katerem je dejal, da je po boji mišlosti in po moči svojih zaveznikov vstala svobodna in popolnoma neodvisna Hrvatska, ki je odločena boriti se proti vsakemu sovražniku.

Zunanji minister Lorković je imel v nedeljo govor, v katerem je slavil Paveličeve zasluge za osvoboditev Hrvatske ter dejal, da je treba obračunati z vsemi, ki so leta 1918. spravili Hrvatsko pod srbsko nasilje. Opomnil je hrvatski narod, naj bo pripravljen na nadaljne žrtve, na to, da bo moral omejiti lastne potrebe in da bo moral braniti tisto, kar je bilo pridobljeno.

Smrtne obsodbe romunskih legionarjev

Bukarešta, 29. julija. r. Včeraj je bila izpolnjena smrtna obsodba nad dvema romunskima legionarjema, pristašema razpuščenega Železnega garde. Obtožena sta bila, da sta kot voditelja oddelka Železne garde protizakonito imela samokrese in da sta izvajala naloge, nasprotujoče državnim koristim. V obsodbi te naloge niso natančneje opisane. V zadnjih štiriindvajsetih urah je bilo zaradi podobnih prestopkov v Bukarešti usmrčenih devet bivših legionarjev. Razen tega je bilo v odsotnosti obojenih štiriinajst legionarskih poglavarjev in sicer zaradi veleizdaje. Med njimi je bivši voditelj legionarskega delavstva Dimitru Groza ter eden glavnih sodelavcev Horie Sime Traian Boieru.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Japonci zasedajo oporišča v Indokini

Saigon, 29. julija. s. Japonske sile so začele zasedati vojaške točke v francoski Indokini, zlasti vzdolž siamske meje. Japonsko vojaštvo in vojne potrebščine prihajajo iz Hanoja, kjer so Japonci že pred meseci uredili svoja oporišča. Zastopniki japonske vlade izjavljajo, da mislijo Japonci skupno s francosko vojsko odbijati vsak napad na Indokino.

Razorožitev francoskih ladij v Aleksandriji

Carigrad, 29. julija. s. Po poročilu anatolske agencije so turške oblasti razorožile vseh enajst francoskih ladij, ki so se zatekle iz Beyruta v Aleksandrijo. Posadko s teh vojnih ladij so internirali. Oboje bo ostalo v internaciji do konca vojne.

Tudi Holandska Indija išče spora z Japonsko

Tokio, 29. julija. s. Vlada holandske Indije je — na pritisk Anglije in Amerike — sporočila japonski vladi, da razglasa zaporo nad japonskim denarjem, naloženim v tej ali oni obliki po raznih krajih holandske Indije. Hkratu je holandska vlada odpovedala zadnjo finančno pogodbo z Japonsko. To dejanje znova poudarja sovražno politiko holandske Indije do Japonske. Japonska vlada pa navzlic temu sodi, da je ta korak zgolj vprašanje gospodarske politike in je še vedno pripravljena pogajati se o vseh političnih vprašanjih.

Politične spletke Združenih držav v Rusiji in v Evropi

Stockholm, 29. julija. s. Stiki med Sovjetsko Rusijo in Ameriko postajajo vedno bolj obsežni in sodelovanje med obema državama je vsak dan večje. Včeraj je v Moskvi Stalin sprejel ameriškega veleposlanika Steinhardta in je imel z njim dolg razgovor. Pri razgovoru je bil navzoč tudi Molotov.

V soboto pa je prišla v Washington sovjetska vojaška delegacija iz Anglije, da bi se pogajala s Sumner Wellesom in načelnikom ameriškega generalnega štaba generalom Marshallom.

Iz Londona prihajajo poročila, da bo sovjetski veleposlanik v Londonu Majski prav kmalu podpisal pogodbo z bivšo poljsko vlado. S to pogodbo bo sovjetska Rusija odstopila Poljski vse

tisto ozemlje, ki ga je rdeča vojska zasedla v septembru l. 1939. Z isto pogodbo bo sovjetska vlada poročevala Poljski nedotakljivost tistih meja, ki jih bodo zarisali Churchill, Majski in general Sikorski.

Kakor pa je znano, je po razpadu Jugoslovije sovjetska vlada hitro prekinila diplomatske zveze z Belgijo, Norveško in Jugoslavijo. Toda sovjetski veleposlanik v Londonu Majski se sedaj pogaja z bivšo norveško vlado o tem, kako naj se obnovijo diplomatske zveze med sovjetsko in norveško vlado. V soboto je norveška kolonija v Londonu priredila velik banket na čast ruski koloniji, da bi se tako proslavila obnovev diplomatskih stikov med obema vladama

Vesti 29. julija

Ves bolgarski tisk še nadalje razpravlja o udeležbi Italije v sedanji vojni na Vzhodu in poudarja navdušenje, s katerim odhajajo vedno številnejši in številnejši italijanski oddelki na vzhodno fronto. Listi poudarjajo, da število teh čet od dne do dne raste.

Dne 27. julija so Nemci zbili v letalskih bojih 123 sovjetskih letal, na tleh pa uničili 17 sovjetskih letal, javlja nemški poročevalski urad.

Prednočni nemški napad na London je bil po poročilu angleškega notranjega ministrstva po sedmih mirnih tednih silovit in je precej škodo ter žrtev.

Turško protiletalsko topništvo je sestrelilo neko angleško letalo. Člani posadke, kolikor jih je ostalo pri življenju, so povedali, da so bili poslani na ogledniški pogled.

Skupina sovjetskih diplomatskih uradnikov, ki je potovala čez Turčijo domov, je ostala v Ankari ter noče, v Moskvo, temveč misli do konca vojne ostati v Turčiji.

Finska vlada je odpovedala diplomatske zveze z Anglijo, čeprav je angleška vlada še pred kratkim izjavila, da ona za zdaj ne misli pretrgati takih zvez s Finsko.

Britansko pomorsko poveljstvo je v soboto objavilo prve podatke o letalsko-mornariški bitki v osrednjem delu Sredozemskega morja. Angleži priznavajo v tem uradnem sporočilu izgubo treh letal in izgubo rušilca »Fearless«, obenem pa pravijo, da so bili lahko poškodovani ena križarka, en rušilec in ena prevozna ladja. Bilo je nekaj ranjencev in mrtvih na teh ladjah.

Smrtna kazen je določena za vsako osebo v Franciji, ki bi pomagala pobegniti angleškimi letalom, ki se spuste na zasedeno ozemlje.

Številni ruski emigranti, ki prebivajo v Bolgariji, se priključajo v prostovoljske skupine za boj proti Sovjetom.

Japonska vlada je izrekla zaporo nad vsem kanadskim premoženjem, zlasti denarjem na Japonskem, mandžurska vlada pa zaporo nad angleškim in ameriškim premoženjem v Mandžuriji.

Predsednik Brazilije Vargas in predsednik republike Paraguay sta se sešla na meji ter odpotovala na važen posvet v paraguaysko prestolnico Assuncion.

Nemški tisk se tudi večeraj bavi z drznim italijanskim pomorskim napadom na Malto. »Münchener Neueste Nachrichten« poudarjajo, da ta neprimerno drzni napad odgovarja značilni italijanski pomorski strategiji.

Francoska policija je izdala odločne ukrepe za varstvo raznih politikov, ki so v začasnem zaporu. Zaradi atentata na bivšega notranjega ministra Dormoyja so pomnožili straže pri bivših predsednikih vlade Daladierju, Blumu in Mandelu.

Na vzhodno bojišče je iz Španije odpotoval tudi najslavnejši vojni letalec major Salas. Z njim gre še več dobrih španskih lovcev, ki so se odlikovali že v državljanski vojni.

Francosko pomorsko vojno sodišče v Toulonu je obsodilo 12 komunistov, med njimi neko žensko, na prisilno delo od 15 do 20 let. Omenjeni so se bavili s prevratno propagando v francoski vojski in med civilnim prebivalstvom. Obsojenim so zasegli tudi vse premoženje.

Vse argentinske trgovske družbe in podjetja, ki jih je Roosevelt postavil na črni seznam ter jim prepovedal dobivati blago ali denar iz Amerike, ker trgujejo z državami Osi, so vložile pri argentinskem zunanjem ministrstvu oster ugovor. Argentinska vlada za zdaj ni dala še nobene izjave o tem škodljivem ameriškem koraku.

Francoske oblasti so ugotovile, da tvorijo Judje v Franciji 1,15% prebivalstva, da pa imajo nesorazmerno velik vpliv zlasti v gospodarskem življenju. 57% vseh bančnikov, 56% trgovcev s kožuhovino, 61% tovarnarjev perila, 71% glasbenih založnikov, 47% izdelovalcev obleke, 38% izdelovalcev svile je bilo dozdaj Judov.

S porazom komunizma bo nastal položaj, ki bo povzročil, da bo angleško ljudstvo začelo soditi z večjo hladnokrvnostjo o lastnem stanju in o stvarni uspešnosti ameriške pomoči, je govoril prednočnim v zagrebškem radiu vrhovni poveljnik hrvaških obo-roženih sil, vojskovodja maršal Kvaternik, ki je dodal, da bodo hrvaški komunisti, naj bodo Judje ali Srbi, uničeni, ko bo padla Rusija.

Nemški povračilni napad na London

Hitlerjev glavni stan, 28. julija. Ip. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Kot povračilo na ponovne napade angleških bojnih letal na stanovanjske predel nemških mest je nemško letalstvo ponoči bombardiralo angleško prestolnico. Zahodno od Temzinega kolena so nastali močni požari.

Bojna letala so pri Farocerskih otokih potopila večjo tovarno ladjo in močno poškodovala trgovski parnik. Pred škotskim vzhodnim obrežjem je torpedo z letala zadel veliko trgovsko ladjo.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči pri-ltel nad nemško državno ozemlje.

Angleški protiletalski strokovnjaki odhajajo v Moskvo

London, 29. julija. s. Angleško notranje minist-rstvo namerava poslati v Moskvo še dva nova strokovnjaka za protiletalsko obrambo, kakor to določajo v sporazumu glede angleške pomoči za Sovjete. Pretekli četrtlet so odpotovali v Moskvo strokovnjaki za zidavo protiletalskih zavetišč in strokovnjaki za uravnavanje protiletalskega ognja. Prihodnje dni bodo odšli v sovjetsko prestolnico strokovnjaki za obrambo hiš in drugih stavb pred porušenjem po letalskih bombah.

Pomemben sestanek novomeških malih gospodarjev

V kratkem bo ustanovljeno društvo malih gospodarjev za vso Dolenjsko

Novo mesto, 28. julija.

Med nami ni nikoli manjkalo takih poznavalcev gospodarskih prilik našega malega posestnika, ki so stalno opozarjali na potrebo organizacije in na pospeševanje tako imenovanih malih gospodarstev, ki jim reja malih živali in vrtnarstvo tvorita osnovo. Zdi se pa, da mali posestniki sami klica teh mož niso hoteli slišati in tako se je zgodilo, da je ob nastopu vojnih časov in z njimi zvezanimi težkimi vprašanji prehrane naš mali gospodar ostal brez organizacije in s tem v prvem trenutku brez posebnih možnosti, da bi mogel svoje gospodarstvo dvigniti in izboljšati.

Sedanje razmere so preusmerile tudi mišljenje malih gospodarjev, ki so šele sedaj spoznali pomen in vrednost organizacije. V Novem mestu je sicer že prej bilo večkrat govora o društvu malih gospodarjev, ki bi naj obsegalo vso Dolenjsko, vendar do ustanovitve tega društva ni prišlo. Te dni pa je vprašanje ustanovitve takega društva stopilo v odločilno fazo in bo društvo v kratkem ustanovljeno. Zaradi predpriprave za ustanovitev tega društva je bil v nedeljo dopoldne v občinski posvetovalnici sestanek novomeških malih gospodarjev. Sestanka se je udeležilo lepo število gospodarjev, udeležila pa sta se ga tudi mestni župan dr. Polensek in delegat Zveze društev malih gospodarjev iz Ljubljane g. Ahčan. Sestanek je vodil občinski trošarinski uradnik g. Metod Podbevšek. Sodeč po udeležbi na tem sestanku bo društvo ob ustanovitvi imelo nad 150 članov.

Navijalstvo in drugo izpred sodišča

Ljubljana, 29. julija.

Proti raznim gostilničarjem, mesarjem in trgovcem z živili in manufakturnim blagom je bilo pri drž. tožilstvu odnosno pri okrajnem sodišču pretekli teden podanih nad 20 ovadb zaradi prestopkov proti uredbi o cenah z dne 15. maja t. l., ker so mnogi navijali cene in so prodajali živila, hrano in blago za več odstotkov višje, kakor je bila oblastveno določena najvišja cena. Zanimivo je, da so n. pr. jedilni listi po nekaterih gostinskih obratih glede cen pravilno v okviru maksimiranih cen sestavljeni, toda zviti in poučeni pa računajo gostom na hitrico za jedila višje cene, računajoč, da se gost ne bo mnogo zmedel za cene na jedilnem listu in bo plačal predloženi račun brez ugovora. Gostje, ki so previdni in tudi ne morejo razmetavati denarja, dostikrat kontrolirajo račune s cenami na jedilnih listih in tako se za poslovanje gostinskega obrata odgovorni ukajmejo v mreže paragrafa.

Okrajnemu sodišču so bile pretekli teden podane tri nove ovadbe zaradi navijanja cen, vseh tekočih zadev pa je še 28. Nekatere so bile pretekli teden končno rešene. Proti nekaterim obtožencem je bilo kazensko postopanje ustavljeno zaradi pomanjkanja dokazov, proti drugim se nadaljuje poizvedba. Nekateri so bili obsojeni na večje in manjše denarne kazni.

Gozd je vaš velik dobrotnik

Zato hodite vanj s pametjo in srcem

Kadar govorimo o gozdnih proizvodih, imamo po navadi v mislih rastlinske. V širšem pomenu besede pa prištevamo h gozdnim proizvodom vse tisto, kar človeštvo črpa iz gozdnih zemljišč. Sem prištevamo torej tudi vse gozdno živalstvo in rastlinstvo.

Za glavni proizvod gozda smatramo ponavadi les. Razen proizvodnje lesa pa nudi gozd človeku še marsikakšno drugo korist oziroma užitek, ki je zanj čisto tudi življenjskega pomena. So to dobrota, ki izvirajo iz gozdnega drevja, grmičevja in gozdnih rastlin. Enim je les glavni vir dohodka, skromnejšim pa že strelja predstavlja mnogo. In prav zaradi gozdnih koristi kakor drv, paše, nastila, gozdnih živali, dobrega lesa so ljudje že od nekdaj poželjivo gledali na gozdove in si jih hoteli prilastiti.

Posranksi gozdni proizvodi so v pretežni večini v pomoč malemu človeku na deželi. V mnogih primerih, posebno v hribovitih krajih, si kmetijstva niti misliti ne moremo, če kmet ne bi imel na razpolago svojih stelnikov, listnjakov in pašnikov. Ljudje cenijo vrednost gozda ter ga ščitijo pred kvarnim izkoriščanjem stranskih proizvodov. Da je izmed gozdnih proizvodov les najbolj cenjen, je jasno, saj je les mogoče neposredno vnovčiti mnogo ugodneje kakor pa druge posrankske gozdne proizvode, ki imajo ponavadi manjšo vrednost in se to kvečjemu za bliznjko okolico.

V gozdovih pa je poleg lesa še mnogo drugih proizvodov, ki so navidez neznatne vrednosti. Last-

O pomenu reje malih živali je govoril g. Ahčan, o pomenu vrtnarstva za malega gospodarja pa okrajni kmetijski referent inž. Rihar. Na sestanku so ustanovili poseben odbor, ki bo takoj začel z delom, ki bo šlo za tem, da bo društvenim članom omogočena nabava malih živali, ki jih je sedaj težko dobiti. Ljubljanski rejci malih živali so doslej kupili že toliko tega blaga, da ga ob naslednjem mogoče dobiti le. Če bo nabavljanje dobro organizirano, kar bo mogoče storiti le društvo. Poseben društveni odsek bo skrbel tudi za gojenje semen. Tudi tega je že letos težko dobiti, prihodnje leto bo pa še težje, če mali gospodarji sami ne bodo skrbeli za odgoj semenja. Pripravljeni odbor za ustanovitev društva malih gospodarjev je že napravil pri vseh bodočih društvenih članih seznam vsega blaga, ki bi ga mogli medsebojno zamenjati.

Na sestanku se je oglašil k besedi tudi mestni župan dr. Polensek, ki je delu bodočega društva želel mnogo uspeha in pristavil, da bo občina to delo z vsemi močmi podprla in da bo dala nekaj svojih zemljišč na razpolago rejcem malih živali.

Zastopnik Zveze g. Ahčan je ob koncu sestanka med navzoče razdelil nekaj poučnih knjig, iz katerih bodo mali gospodarji mogli črpati znanje, ki jim je za povzdigo njihovih gospodarstev nujno potrebno.

Občni zbor društva bo, čim bodo potrjena društvena pravila.

Sodbe pa še niso pravomočne, ker so obsojenci prijaviili proti sodbam priziv na okrajno sodišče zaradi krivde in kazni.

Zemljiška knjiga je doslej v juliju zaznamovala 137 kupnih pogodb za celotno vrednost 10.888.360 din in 22 kupnih pogodb za vrednost 691.660 lir. Vseh 159 kupnih pogodb predstavlja vrednost v dinarski veljavi 12.709.133,45, v lirah pa je vrednost 4.829.460,54. Zaznamovane so bile nekatere večje zemljiškoknjižne transakcije. Ljudska posojilnica v Ljubljani je prodala M. Battelinovi, zasebnici v Novem mestu, nepremičnino vl. št. 29 Ljubljana-mesto (hiša št. 32 na Starem trgu) za 700.000 din. Iskra Fran. posestnik in sedlarski mojster, preji na Vrhniki, sedaj v Ljubljani, Pokljukarjeva ulica št. 2, je prodal Ignacu in Jožefi Pugeli, posestnikoma v Zvirčah št. 42, posestvo vl. št. 49 k. o. Vič za 205.000 din. Lapuh Mihael, trgovec v Dobovi pri Brezicah, je prodal Doretu Bajdi, zasebniku v Ljubljani, Studentovska ulica št. 9, nepremičnino vl. št. 85 k. o. Ljubljana-mesto za 400.000 din. Bajda Marija, posestnica v Stepanji vasi št. 76, pa je prodala Franu Mervecu, zasebniku v Ljubljani, Pred škofijo št. 4, nepremičnino vl. št. 290 k. o. Ljubljana-mesto za 200.000 din. Bilo je prodanih mnogo stavbnih parcel od 100 do 500 din kvadratni meter. Zelo poceni so gozdne parcele od 1—10 din kvadratni meter.

nik velikega gozda se sicer le malokdaj ukvarja z donosnostjo posrankskih gozdnih proizvodov, toliko večje vrednosti pa so ti za malega človeka. Za stranskimi gozdnimi proizvodi stikajo po gozdnih predvsem mali ljudje s podeželja, kočarji in nametniki, ki nimajo svojega zemljišča, ki si služijo kruh z delom na dnini, in od časa do časa, če nimajo dela, pobirajo te vrste gozdno blago. Dalje se ukvarjajo s tem ljudje skromnih življenjskih zahtev. Med nabiralce posrankskih gozdnih užikov pa spadajo tudi mestni ljudje, pa ne samo taki, katere k temu priganja ubožstvo, ampak tudi taki, ki jim je stikanje po gozdu za tem ali onim blagom prava strast.

Posranksi gozdni proizvodi so važen činitelj v razvoju narodnega gospodarstva. Pri nabiranju posrankskih gozdnih sadežev pa ne najdemo samo koristi, pač pa se žal pri nabiranju mnogokdaj dela tudi občutna škoda. Škoda zaradi tega, ker se gozdni sadeži čezmerno uničujejo in ljudje ne gledajo prav nič na to, kaj bodo prihodnje leto nabirali. Pred očmi jim je le trenutna korist. Ljudem torej manjka smotrenega in preudarnega čuta pri nabiranju gozdnih sadov. Gozdove je treba znati umno izrabljati! Kakor je treba biti pazljiv pri kosnji v gozdovih, da se ne pokvarijo mlade gozdne sadike, tako je potrebna pazljivost tudi pri najmanjšem gozdnem opravilu.

Le s trajnim stikom med kmeti in izvežbanimi gozdarskimi strokovnjaki, bo mogoče naše gozdar-

Hudi nočni nalivi

Ljubljana, 29. julija.

Splošen pregled vremenskih zapisov za julij pokaže, da ni skoraj leta, da se ne bi v Ljubljanskem deževnem pasu pojavljali močnejši nalivi prve dneve po sv. Jakobu, to je v začetku pasijih dni. Ze lani je bil 28. julij sila deževen. Vrstili so se od 1. ure ponoči proti jutru nalivi, ki so bili siloviti in je takrat padlo do 46,5 mm dežja. Tudi letošnji 28. julij je bil izredno moker. Deževati je pričelo okoli 3 zjutraj in je precej lilo do 5 zjutraj. Nastal je daljši presledek. Včeraj okoli 10. ure se je vila druga plaha, trajajoča tja do 11. ure. Čez dan je zmerno deževalo. Ponoči pa so sledile prav viharne plohe. Najhujša je trajala po zapisih ombrografa od 21.50 tja do 1. ure ponoči. V tem času je zahtal ombrograf meteorološkega zavoda prav poučno in zanimivo krivuljo, kako so se močni nalivi vrstili drug za drugim. Nalaho je dežilo še do 2.30 zjutraj. Davi po 7. uri se je začelo jasiti. V času od 3 zjutraj 28. julija pa do 7. ure davi je padlo v Ljubljani in bližnji okolici 53,6 mm dežja, kar predstavlja ogromne množice vode.

Ljubljana je danes močno rjava. Znak, da so bile še hujše nevihte po Notranjem, posebno na Logaški planoti, okoli Planine, Cerknice in drugod. Tudi v polhovgrajskem okolju so bili močni nalivi, tako, da so vsi potoki naglo naraščali in so se ponekod razlili po travnikih in njivah. Ljubljana je pri Fužinah davi dosegla vodno stanje 1,20 m in je narasla za 40 cm nad normalo. Tudi pritoki Ljubljane so zelo narasli in so zvrhani. Nevarnost kake poletne povodnji je minila.

Maksimalne cene za povrtnino in razne sadeže

je mestni tržni urad po pooblastilu Visokega Komisariata spet določil za ta teden dogovorno z zastopniki gospodinj. prodajalk in tudi v soglasju s predstavniki naših zelenjadarjev. Po določitvi teh cen ne sme v Ljubljani nikdo prodajati navedenih pridelkov po višjih cenah, pač pa lahko pričakujemo, da se bo nekaj pridelkov med tednom še pocenilo. Za ta teden določene maksimalne cene so naslednje: novi domači krompir (rožnik in »Bintje«) 1,60 L, domači kifeljčar 1,80 L, koleraba 1,20 L, rdeča pesa 1,50 L, strošji nizki fižol 1,50 L, domači visoki fižol 3,50 L, rdeči korenček brez zelenjave 2,50 L, rumeno korenje brez zelenjave 1 L, zeljnate glave 1 L, ohrovt 1,20 L, glavna solata 2 L, kumare 1,80 L, kilogram kumarice za vlaganje in sicer srednje velikih kumarice, ki jih gre okrog 30 na en kilogram, 3 L, a cena majhnih kumarice, ki jih gre okrog 125 na en kilogram, je 8 L, velike jedilne bučke 0,50 L, majhne bučke (cukete) za poljenje 3,50 L, čebula 1,80 L, česen 2,60 L, luščeni grah 7 L, grah v strožu 3 L, mehka špinača 3 L, trda špinača 2 L, kislje zelje 3,50 L. Vse doslej našte cene veljajo samo za kilogram. Lifer listič ne sme veljati nad 1 L, liter suhih namiznih malin 4 L, a cena mokrih malin za vkuhanje je 4 L za en kilogram. Pazite torej pri nakupovanju na razliko, ker se suhe namizne maline prodajajo na liter po 4 L, a mokre maline za vkuhanje se prodajajo na kilogram po 4 L. Te cene so obvezne tako za prodajalke kakor za gospodinj ter bo vsaka kaznovana, če bi prodajala ali tudi kupovala navedeno blago po višjih cenah. Prepovedano je tudi vmešavanje v pogajanja za ceno, še prav posebno pa otipavanje blaga. Spet moramo opozoriti vse kupovalke na strogo naročilo tržnim organom, da morajo vsako gručo okrog prodajalk takoj postaviti v vrsto.

V treh vrstah...

Večja skupina gorenjskih delavcev je odšla na delo na Korosko.

Kočevski kot je precej dobro obrodil. Pšenica in oves lepo kačeta. Jecmen so skoraj že povsod poželi in so z žetvijo zadovoljni. Tudi krompirja bo dovolj. Koruza kaže pa bolj slabo. Tudi sadna letina obeta zelo dobro. Največ bo jabolk.

Dr. Sepp Moder je novo imenovan župan v Trbovljah. Dosedanjemu županu Peharcu se je zahvalil politični komisar.

Cevlarski pomočnik iz Ljubljane Merhar Jože si je po nesrečnem naključju prerezal žile na roki, vendar so ga v bolnišnici še rešili.

Posednikovega sina Mačka Mirka, ki je doma iz Spodnje Zadobrove pa je ugriznil pes. Prišel je v bolnišnico na zdravljenje.

stvo dvigniti še na višjo stopnjo in tudi od gozdov dobiti čimveč.

Ugotoviti je namreč treba, da taka prizadevanja doslej niso bila cilj gospodarjev. Kmetijstvo in gozdarstvo sta si bili glede izkoriščanja nekaterih važnih posrankskih gozdnih proizvodov pogosto v zelo ostrem nasprotju, kar pa gotovo ni bilo v korist stvari.

Novo mesto

Novi prostori naše podružnice. Novomeška podružnica Slovenca, Slov. doma in Domoljuba se je preselila v prostore zraven Krajeve trgovine, kjer je bila še nekaj. V tej podružnici lahko naročate vse naše liste in oglase, plačujete naročnine in prejimate vse informacije, ki se tičejo uprave in uredništva naših listov. Zlasti opozarjamo, da sprejema podružnica tudi naročila za »Slovenec« kolektor, ki ga bodo naročniki naših listov dobili za ceno 9 Lir.

SK Novo mesto živalno deluje. Nogometni odsek SK Novega mesta je zadnji čas doma in drugod odigral vrsto nogometnih tekem. V nedeljo je gostoval v Kočevju ter v lepi in napeti igri premagal tamkajšnje nogometno moštvo z rezultatom 1:0. Teden poprej so Kočevjarji gostovali v Novem mestu, kjer so bili premagani z rezultatom 4:1. Prihodnjo nedeljo bo moštvo SK Novega mesta doma odigralo tekmo z SK Ribnica ali pa s kakim ljubljanskim klubom.

Novice iz Države

Na tisoče italijanskih delavcev se je vrnilo iz Albanije. Kakor poročajo iz Brindisija, se je 26. julija vrnilo iz Albanije v Italijo več tisoč italijanskih delavcev. Sprejel in pozdravil jih je v Brindisiju tamkajšnji zvezni tajnik fašistične stranke. Zahvalil se jim je za ves njihov trud in za veliko junaštvo, ki so ga pokazali v Albaniji za časa bojev. V imenu Duceja je zvezni tajnik izročil delavcem tudi darila.

Nova omejitev vožnje z avtomobili. Inspektorat civilne motorizacije je izdal odlok, po katerem je od 1. septembra prepovedana vožnja z avtomobili do 12 metrskih stotov tovara, in sicer vožnja za lastni račun ali za račun koga tretjega. Kdor bi želel, da ga ta omejitev ne bi zadevala, si bo moral preskrbeti posebno dovoljenje pristojnih oblasti, ki pa bodo takšna dovoljenja dajale le v najnujnejših primerih.

Večno več gozdov v Italiji. Kakor poroča »Agenzia d'Italia e dell'Impero«, so italijanske oblasti v zadnjih letih posvetile veliko skrb gozdom in njih pametnemu izkoriščanju. Zlasti pa gledajo na to, da se površina gozdov v bodoče čim bolj poveča. Celotna površina gozdov je znašala 1929 leta 5.563.398 ha in je v naslednjih desetih letih, t. j. do leta 1939 narasla na 5.858.713 ha. Poskočila je torej v enem samem desetletju za celih 300.000 ha. Pogozdovanje se je posebno živo nadaljevalo v zadnjih časih in to na raznih krajih polotoka, zlasti pa še tam, kjer je svet bolj hribovit. Pristojne oblasti pa imajo v načrtu še nova velika tovrstna dela na 515 krajih in bodo stroški zanje znašali približno 30 milijonov lir. V prihodnjih treh letih se ne bo doseglo samo to, da bo pogozdovanje najmanj podvojeno in bo za bodoče zagotovljena veliko večja proizvodnja lesa, kar bo v pogledu italijanske samopreskrbe z lesom velikega pomena, pač pa bo zaradi večje pogozditve tudi zemlja na raznih krajih bolj zavarovana, da voda rodovitne plasti ne bo odnašala.

Uvoz celuloznega lesa iz Hrvaške. Na podlagi trgovskega sporazuma, ki je bil podpisan 26. junija 1941, in ki ureja medsebojno trgovsko izmenjavo med obema državama za dobo od 1. julija do 30. sept. 1941, so bile določene naslednje količine celuloznega lesa, ki ga bo Hrvaška dobavila Italiji: smolnat celulozni les 5000 ton, bukov celulozni les 20.000 ton, odpadki smolnatega lesa za celulozo pa 8000 ton. Sklenjeno je bilo tudi, da gornje količine lesa ne morejo služiti za določitev bodočih vsakoletnih količin, ki jih bo Hrvaška izvažala v Italijo.

Prodajne cene piva. Ministrstvo za poljedelstvo in gozdove je določilo cene, po katerih smejo proizvajalci prodajati pivo svojim odjemalcem, prodajalcem na drobno. Predpisi veljajo za pokrajine Piemont, Ligurijo, Lombardijo in Placenzio. Cene so naslednje: sod piva (100 l) 400 lir. Steklenica, ki drži en liter, 4 lire, tričetrtlirska steklenica piva 3,25 L, pollitraska 2,15 L, četrtlirska pa 1,10 lir. Vse takse in dajatve, ki jih je treba plačati, nosi dobavitelj sam.

Za uslužbence v plinarnah, ki so bili poklicani k vojakom. Zveza delavcev, ki so zaposleni pri vodnih, plinskih in električnih napravah, je podpisala z Zvezo industrijskih podjetij, ki proizvajajo plin, dve kolektivni pogodbi, ki urejata vprašanje, kako je treba ravnati s tistimi uslužbenci, ki so bili poklicani k vojakom in kako pomagati družinam vpoklicanih delavcev. Kakšne so v podrobnosti določbe teh dveh kolektivnih pogodb, o tem italijanski listi še ne poročajo, vsekakor pa so takšne, da jih bodo prizadele uslužbenosti ter delavci s svojimi družinami sprejeli s hvalečnostjo, saj grede za tem, da se zagotovi tudi v času vojne njihov življenjski obstoj. Pogodbi namreč veljata za ves čas, dokler bo vojna trajala.

Axel Munthe: »Spomini in utrinki«

III. Italija v Parizu

Večkrat sem že slišal govoriti o tem gospodarju, ki so se ga vsi bali. Prejšnje leto sem bil že enkrat priča istega žalostnega prizora, ko je pometal na cesto dve nesrečni družini in se polastil njih ubogega imetja. Nisem ga poznal polblize, a mislil sem, da bi bilo za moje preučenje človeške narave kar moč koristno, če bi se z njim seznanil. Arcangelo Fusco se mi je ponudil, da me popelje k njemu in tako sva jo počasi odmahala proti njegovemu domu. Po poti mi je moj spremljevalec povedal, da je gospodar »molto ricco« (hudo bogat). To me ni nič kaj presenetilo, ker sem že davno vedel, da se je skrivno bavil z najbolj dobičkonosnim poslom — s pojojanjem denarja siromakom. Arcangelo Fusco je menil, da si ne obeta zares nobene koristi, če bi se srečal z gospodarjem, in potem ko mi je povedal, da dolguje gospodarju poleg najemnine še deset frankov, sva se zedinila, da me bo spremljal samo do vrat.

Zanimno obločen starec z nabuhlim, nepriljudnim obrazom je skrbno odprl vrata. Potem ko me je vsega premeril, me je spustil v sobo. Omenil sem mu namen svojega obiska in ga prosil, naj bi Salvatoreju dovolil, da bo svojo najemnino plačal po nekaj dneh. Povedal sem mu, da leži Salvatore v bolnišnici, da mu otrok umira in da je njegova strogost do teh siromasnih ljudi nečloveška trdosrčnost. Vprašal me je, kdo sem. Rekel sem, da sem prijatelj te družine. Ošinil me je s pogledom, nato pa prasinil v zopni smeh in dejal, da bi to najlepše dokazal s tem, če bi takoj plačal zanj najemnino. Čutil sem, kako mi je zavrela kri v sveti jezi. — Vsaj tako sem pre-

pričan, zakaj človeku se ni treba sramovati, ker ni bogat. Poslušal sem nekaj minut, kako je sramotil moje uboge, zapuščene Italijane z najhujšim psovanjem. Dejal je, da so umazana, tatinska drhla, ki ne zaslužijo, da bi z njo ravnali ko z ljudmi; Salvatore da svoj zaslužek počene po grlu; čestni pometač da mu je ukradel deset frankov; vsi da po pravici zaslužijo bedo, v kateri živijo.

Vprašal sem ga, če mora denar takoj imeti. Po njegovem odgovoru sem spoznal, da s prošnjami ne bi nič dosegel. Bil je bogat; sam je povedal, da ima preko petdeset tisoč frankov, da pa je začel z nič. Žalostna resnica je, da je človek, ki je iz revščine prišel do bogastva, navadno trdosrčen. Človek bi pričakoval ravno nasprotno, a na nesrečo je vendarle tako.

Namen mojega obiska je bil, da bi na lep in spreten način prišel z njim do kakega sporazuma, toda na žalost jaz nisem moč za to. Čisto spozabil sem se in šel mnogo dlje kakor sem se bil nameni. Společka mi je odgovorila prezirljivo in z zadirčnimi žaljkami, a počasi je utihnil, tako da sem naposled le še sam govoril — rekel bi, skoraj pol ure. Ne bi imelo pomena pripovedovati, kaj sem mu rekel. So trenutki, ko je prav, da pokažeš svojo jezo z dejanji, a čisto je napak, če jo pokažeš v besedah. Dejal sem mu pač, da je denar, ki ga je izel iz siromakov, pregrešen zaslužek; da je njegov dolg do vseh teh bednih človeških bitij mnogo večji kakor tisti, ki mu ga oni dolgujejo. Pokazal sem na razpelo, ki je viselo na steni, in rekel, da če je kje božja pravica na zemlji, bo prišlo maščevanje nad njim.

Nobena molitev ga ne more odkupiti od kazni, ki ga čaka, zakaj vse njegovo življenje je stalno oskrnjeval strašen greh — trdosrčnost do ubogih. »In pazi se, stara pivjavka,« sem mu naposled zaklical z grozečim glasom, »svoji denar dolguješ ubožcem, a svojo dušo vragu, in bliža se ura, ko jo bo zahteval!«

Nenadno sem prenehal in se zdrnil, zakaj mož se je sesedel na stol, kakor bi se ga bila dotaknila nevidna roka. Bil je bled ko mrtvec, iz oči mu je sijala groza, ki je še mene prevzela. Prekletstvo, ki sem ga bil prikalil, mi je še zvenelo v ušesih z grozljivim, docela neznanim odmevom in zdelo se mi je, da je bil poleg naju še nekdo drug v sobi.

Tako sem bil razburjen, da se ne spominjam več, kako sem se poslovil. Pozno je že bilo, ko sem prišel domov, toda vso noč nisem zatislil očesa. Še danes se čudim snu, ki je prišel nad menoj, ko sem vendar bil buden, in ki me je vso noč napolnjeval z nepopisno grozo. Sanjalo se mi je, da sem obsodil človeka v smrt.

Ko sem naslednje jutro prišel med svoje Italijane, sem že vedel, kar mi ni nihče prej povedal. Vsi prebivalci dvorišča so bili zbrani pred vrati in se živahno pomenkovali. »Sapete, signor dottore?« (Ali veste, gospod doktor?) so mi vzklikali, brž ko me so zagledali.

»Da, že vem,« sem odgovoril in šel k Salvatorejevemu. Sklonil sem se nad Petrucciu in delal, kakor da mu preiskujem prsa, a z zadržanim dihom sem prisluhnul vsaki besedi, ki mi jo je rekla Salvatorejeva žena.

Gospodar da je prišel pozno snoči, je dejala. Mala deklica je zbežala in se skrla, ko je stopil v sobo, toda Concetta se je stisnila za materinim stolom in ostala. Gospodar jo je vprašal, zakaj se ga tako boji. Concetta mu je odgovorila, da zato, ker je zmeraj tako surov z mamico. Dolgo je sedel na klopi, ne da bi črnil besede. Ni bil videti jezen, je menila Salvatorejeva žena. Nasledil ji je rekel, naj se ne vznemirja zaradi na-

jemnine, da jo bo plačala, kadar bo mogla. Preden je odšel, je položil na mizo pet frankov, da bi Petrucciu kaj kupili. Ko je stopil na dvorišče, je naletel na Arcangelo Fusca, ki je pravkar naložil posteljo na voziček in se odpravljal na pot. Rekel mu je, naj ostane v stanovanju. Arcangelo Fusca je spraveval o meni, a ker vem, da me je sodel s prijateljsko prizanesljivostjo, sem prepričan, da mu glede mene ni povedal neprijazne besede. Potem je šel svojo pot in kakor je kasneje dognala policijska preiskava, je proti svoji navadi zavil v gostilno, kjer je ostal precej dolgo. Vratarju se je zdel močno vinjen, ko se je vrnil domov. Ker je živel docela osamljen in iz strahu pred tatovi ali iz skopustva sam gospodinjil, ni nihče pral vedel, kaj se je zgodilo. Po vsej hiši so luči gorele vso noč in ko se zjutraj ni prikazal ter so našli njegova vrata zaklenjena, so zaslutili, da nekaj ne bo v redu in poslali po policijo. Bil je še topel, ko so odrezali vrv, toda zdravnik, ki ga je policija poklicala, je izjavil, da je bil že mrtvec pred dvema urama. Niso mogli iztakniti najmanjšega povoda, zakaj bi se bil umoril. Vedelo se je samo, da ga je prejšnji večer obiskal skrivnostni gospod, ki je ostal pri njem približno eno uro; sosedje so slišali, da sta se ostro preprekala. Nihče v hiši ni tega gospoda videl poprej in nihče ni vedel, kdo je bil.

Dvorišče Rousselle je zdaj last brata mrtvega gospodarja. Zelo me je razveselilo, da je bil prvi ukrep novega gospodarja, da je dal vsa stanovanja temeljito popraviti, tako da so poslej bila pripravna za spodobno življenje. Nalo je še znatno znižal najemnino.

Ko je Petruccio umrl, so se Salvatorejevi izselili. A tu je še zmerom mnogo Italijanov. Zdjaj pa zdaj jih obiskujem in navzile vsemu govorjenju o poklicni ljubosumnosti pariških zdravnikov še do danes nisem srečal zdravnika, ki bi me hotel izriniti iz tega ubogega kraja.

Zanimiv bo letošnji ljubljanski velesojem

Za obisk je dovoljena tudi polovična voznina

Ljubljana, 29. julija. Na Ljubljanskem velesojem, ki bo prirejen na pobudo Visokega Komisarja od 4. do 13. oktobra, bodo razstavljala največja podjetja v državi. Prometni minister je dovolil za razstavljalce, za tiste, ki bodo velesojem obiskali in za prevoz blaga 50% popusta pri vožnji.

Že zdaj so prigrasile svojo udeležbo na ljub-

ljanskem velesojem naslednje tvrdke: družba »Fiat«, »Sonia Visco«, »Agip«, »Breda«, »Ansaldo«, »Montecatini«, »Regia Tabacchi«, družba »Erba«, »San Pelegrino« Goriška pokrajina, Italijanska zveza kmetijskih združenj, Nac. zveza pokrajinskih kmetijskih združenj in številne druge trgovske družbe in tvrdke.

Na žegnanju pri Sv. Ani na Mali gori

Ribnica, 28. julija. Mati so mi svetovali, naj oblečem slabšo obleko, ko sem se že odpravljala na žegnanje k Sv. Ani na Malo goro. Imeli boste roso, zato nikarte. Šel sem se preobleč. Skrabčeva Stane in Kati, mlada vodnika, sta me že čakala. Megla se je dvigala izpod gore, kjer živi naša največja zver — medved, izpod Velike gore (1100 m), ko smo jo mahalimo velikega Rudežvega lesnega skladišča, kjer je zadišalo po svežih smrekovih deških, da so se mi prijetno dvigala pljuča. Stane je pojasnil, da se lahko odločim za strmo, krajšo ali daljšo in lažjo pot. Pomežiknil mi je in nasmejal: »Saj vejm...« je dejal in pokazal je z roko na hrib — Malo goro, kjer se je svetlikala v soncu bela cerkev sv. Ane. Šli smo po daljši, lažji poti mimo Pickove kapele, kjer se je 1. 1918. baje ustavil prvi srbski častnik in položil svoje zvezde. Tako je namreč živahno pripovedoval mali Stane, češ da mu je to nekdaj pravil Anzelov Peter. Pot nas je vodila skozi majhne cvečote krompirjeve njive v gozd, v katerem se je kolovoz izgubil v pešpot. Prav prijetno smo kramljali, ko nas je pri znamenju na Seljanovem travniku dohitela vesela družba: kaplan Sitar Janez, Arko Ivan, Andrej Petelin in Campa Jože. So kar hiteli, četudi so imeli s seboj gospoda in so bili brez skrbi, da bi zamudili žegnanje.

Pridružil sem se jim in po nekaj minutah smo že bili pri Seljanu. Pred hišo na klopi so počivali izletniki in si brisali s čela pot. Kot bi bil kje pod Goro Oliko v Savinjski dolini ali pod Rudigundo pod Mozirsko planino: lep razgled po dolini, kjer so se v soncu zlatile žitne njive med zelenimi travniki, v ozadju temni gozdovi, Velika gora, Jasnica, v dolini pa med

drevjem lepe vasice z rdečimi strehami in ponosne cerkve Sv. Gregorij, Sv. Križ, sv. Stefan, Nova Stifla.

S hriba se je oglasil zvonki glas Aninega zvona. Vabilo je k žegnanju. Kmalu smo prišli k cerkvi. Okrog nje se je zbralo že mnogo božjepotnikov, ki so posedali po travi, drugi pa so se zavarovali proti gripi in poipili štamperličke slivovke pri stojnicah, kjer so dekleta in fantje že kupovali spominske srčke z lepimi napisi, polnimi izrazov ljubezni. Več kot pol ure je bilo še do sv. maše, zato sem se odločil, da pobihim še k Malim stenam. Pridružil sem se Jožetu, Andreju in Bajcevi Pavlu iz Nemške vasi, ki so bili prav tako namenjeni na to lepo razgledno točko. V gozdu smo se pozdravili z italijanskimi vojaki, ki so bili ob šotornem ognju prav živahni. Pavla, ki pravi, da jo kličejo tudi Mico, je nabrala ciklame in nas počastila z njimi. Prišli smo k stenam. Še smo videli Struge in lepo kotlino, v nekaj minutah pa se je približala s kočevske strani megla in nam zakrila pogled tja do naše Ljubljane, Karavank in Kamniških. »Ko bo zasijalo sonce in razpršilo te megle, bomo spet pri hiteli k tem stenam, ko bo spet zasijalo sonce, bomo videli našo Ljubljano in naše ponosne planine,« tako je dejal Andrej, ko smo se vračali proti cerkvi.

Jože mi je pokazal blizu cerkve star, zapuščen vodnjak in razvaline hiše, kjer je baje živel mežnar.

Pravkar je zvonilo k žegnanju ko smo se vrnili k cerkvi. Bila je polna pobožnih ljudi, mnogo pa jih je moralo ostati zunaj cerkve; vsi so bili zbrani, ko se je izpred oltarja oglasil zvonec in naznanil začetek službe božje. »Povsod Boga zemlji slovenski, njegova je za večni čas.« Lepo je donela iz polnih prs lepa, pobožna pesem. Sonce je posijalo skozi rožnata cerkvena okna in barvnati prameni v tisočih lučkah so se skozi goreči lestence lesketali na krasni, očarljivi sliki sv. Ane z Marijo, ki krasi oltar, delo kiparja Jontesa iz Velikih Lašč. Tudi podobni Pre-svete Srca Jezusovega in Marijinega (deli iz Inomostu na Tirolskem) so krasili sveži šopki iz doline. Gospodova beseda je vklesala tako globoke verske misli po nedeljskem evangeliju: »V apostolskih delih pravi sv. Pavel, da naj kličejo vsi narodi Očeta v svojem materinskem jeziku — Abba — oče. In slovenski narod naj kličie, kakor že kličie 1000 let, k Bogu — Oče! — z vsem zapu-panjem in ljubeznijo!

Opoldne je že bilo, ko sem hitel v dolino. Molče sem gledal po lepi naši zemlji, zamišljen vase. Spominjal

Dobre volje smo se vrnili v Ribnico, kjer nas je dentist Novak v svoji krasni vili gostoljubno pogostil, da nam je lahko obenem tudi pokazal kožo onega medveda, ki se mu je postavil na zadnji nogi, ko mu je sledil na Veliki gori.

V treh vrstah...

Italijanska zdravstvena kolona, ki posluje v naši pokrajini je zadnji petek prišla v Žužembek, kjer je pregledala 1424 ljudi. Ustavili so se tudi v Smihelu, kjer so pregledali 794 ljudi.

V Gorenji vasi so začele poučevati italijanščino šolske sestre.

V Ribnici bodo tlakovali s kockami ceste, ki pelje s kolodvora v mesto. Z novo cesto bo Ribnica precej pridobila.

V Mengšu je mlinsko kolo zagrabilo 6 letnega sinčka mlinarja Stopana ter ga zmečalo. Ponosne-čeni fantiček je poškodbam podlegel.

Ljubljana

Koledar

Danes, torek 29. julija: Marta, dev. Sreda, 30. julija: Abdon in S.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkocij ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Sečemburgova ul. 7.

Izšel je novi žepni Italijansko-slovenski slovar. Sestavil dr. Janko Tavzes, obsega 250 strani, 15.000 besed. Cena L. 16.— Knjižarna Ant. Turk nash. Ljubljana, Pražakova ulica 12. Opozorilo! Vsi pri javni borzi dela prijavljeni, ki so pripravljene sprejeti ročno delo, stanujoči v Ljubljani in okolici se pozivajo, da se nemudoma osebno zgledajo v uradu Javne borze dela v Ljubljani zaradi vpisa v osebni imenik.

Prvovrsten goriški krompir je včeraj, v ponedeljek, mestni preskrbovalni urad spet začel prodajati na svoji stojnici na Vodnikovem trgu. Ker v petek in soboto na mestni stojnici ni bilo krompirja, je cena pri drugih prodajalcih takoj poskočila. Novo pošiljatev goriške-

Uspel lahkoatletski nastop SK Ilirije

Velika udeležba tekmovalcev in lepi rezultati

Ljubljana, 27. julija. Včeraj ob 6 popoldne je bil na telovadščici v Tivoliju lep lahkoatletski nastop, katerega je priredila SK Ilirija. Tudi ta nastop, ki je bil že peti letos, je ponovno dokazal, da imamo pri nas dosti dobrega lahkoatletskega »blaga«, le obdelati ga je še treba in pripraviti za večje nastope. Po vremenu sodeč, bilo je namreč sila soparno, ni bilo pričakovati boljših rezultatov, kar pa so atleti sami ovrgli med samim »dogajanjem« na zelenem polju. Ponovno moramo pohvalno omeniti, da je kader tekmovalcev od nastopa do nastopa vse večji in da so med njimi nekateri, ki obetajo še mnogo. Tega smo lahko po pravici veselili, saj je med nami prevladovalo že prepričanje, da bo zanimanje za ta lepi šport pri nas docela izumrlo. »Kraljica« športa ima med nami mnogo prijateljev.

Na mitingu je bilo doseženih nekaj prav dobrih rezultatov. Med njimi je treba omeniti na prvem mestu inž. Stepišnika, ki je v metu kladi-va dosegel 51,37 m kar je le za borih 59 cm slabše od letošnjega novega italijanskega rekorda v tej disciplini. Med zelo dobre rezultate moremo dalje prišteti Koširjev čas v teku na 1500 m za katerega je porabil 4:08. V krasnem stilu je tekel vso progo in je zaenkrat pri nas brez prave konkurence. Na drugo mesto je prišel Oberšek, ki »je položil« Klena in mu prepustil šele tretje mesto. V metu krogla je zmagal Neli Zupančič. 12 m je bil rezultat. Sledita mu klub-ska tovariša inž. Stepišnik in Pribovšek. Tudi pri skokih so bili doseženi nekateri prav dobri rezultati. Na »odprtem« odru pa je žel upravičeno odobravanja junior Milanovič pri skoku v višino. Pognal je 180 cm. To je višina, ki je že za seniorje pri nas zavidljiva. Če že juniorji dose-gajo seniorske rezultate, potem smo »na do-brem«. Posebno lepa je bila borba tudi v finalu na 100 m med Bratovžem in Zupančičem. Atleti so se na sobotnem nastopu vrgli v »bitko« z vsem srcem in zato se niti ni čuditi, da so bili doseženi nekateri res prav dobri rezultati.

Tehnični rezultati

Podrobni rezultati posameznih točk — vsega jih je bilo 15, da, skoraj nekoliko preveč za kratek čas in juljski dan, so bili naslednji: Tek 60 m z zaprekami, juniorji: 1. Jager (Ilirija) 9.4. Drugi tekmovalci je bil diskvalifi-ciran.

Tek na 300 m, juniorji: 1. Bole (Planina) 40 sek., 2. Krenčič (I.) 40.1, 3. Novak (I.) 40.9, 4. Mramor (I.) 41.8. Močan finish, ki ga je z zad-njim naporom odločil zmagovalce zase.

Tek na 100 m, juniorji: 1. predtek: 1. Zupan-čič (Hermes) 11.8, 2. Mravlje (P.) 12, 3. Mencinger (I.) 12.7, 2. predtek: 1. Bratož (P.) 11.7, 2. Tav-zes (I.) 12, 3. Urbanc (H.) 12.4. — Finale: 1. Bra-tož (P.) 11.6, 2. Zupančič (H.) 11.8, 3. Tavzes (I.) 12, 4. Mravlje (P.) 12.2, 5. Mencinger (I.) 12.3, 6. Urbanc (H.) 12.4. Slab start v finalu.

Francoski krvnik umrl. Nedavno se je na postaji podcestne železnice v Pa-rizu mrtve zgrudil znani francoski krvnik ali ra-belj Anatole Deibler, ki je bil nad 40 let krvnik in je v tej dobi odsekal več kot 400 zločincem glave.

ga krompirja prodaja mestni preskrbovalni urad po 1.60 L in, čeprav so ga začeli prodajati šele pozno dopoldne, so ga gospodinjje po-kupile prav velike množine, saj je res krasen in debel ter znatno cenejši kot drugi uvoženi krompir.

E. I. A. R. - Radio Lubiana

Torek 29. julija.

7.30 Radijsko poročilo v slovensčini. — 7.45 Operetna glasba. V odmoru ob 8. napoved časa. — 8.15 Radijsko poročilo. — 12.30 Radijsko poročilo v slovensčini. — 12.45 Pesmi in napevi. — 13. Na-poved časa in radijsko poročilo. — 13.15 Vojaško poročilo v slovenskem jeziku. — 13.17 Orkester An-gelini. — 14. Radijsko poročilo. — Orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Gallina. — 14.45 Ra-dijsko poročilo v slovensčini. — 17.15 Orkestralni koncert operne glasbe pod vodstvom M. Sijanica. — 19.30 Radijsko poročilo v slovensčini. — 19.45 Operetna glasba. — 20. Napoved časa in radijsko poročilo. — 20.20 Pogovori v slovensčini. — 20.30 EIAR prenaša 4 dejanska opero »Mefistofeles« Arriga Boitoja. Med odmori: 1. Poročila v slo-venščini. 2. Napovedi v slovensčini. 3. Radijsko po-ročilo v slovensčini.

Življenje v Trstu

»Obhajilo« v Rojanu — Smrtne in druge nesreče

Trst, 7. julija.

V nedeljo, 13. julija, je praznovala rojanska fara v Trstu svoje »obhajilo«. Ne smete tega vzeti po vaše — »obhajilo« pomeni pri vas žegnanje. Fara »obhajla« god svojega patrona: Rojanci častijo kot zavetnika svoje župnije kar dva svetnika, sv. Mohorja in sv. Fortunata. Rojansko obhajilo je bilo nekdaj v starih časih najbolj znano v Trstu. Ves Rojan se je tedaj pripravljaval, da čim slovesneje proslavi ta praznik ter se postavi pred Tržačani, ki so trumoma prihajali na cerkveno slavnost — ali iz pobožnosti ali pa iz jala prodajati. Mogočna je bila procesija, številne godbe, prelepi pevski zbori, brez števila bender in zastav, društev in or-ganizacij. Od tistih dob je preteklo že veliko let in se je medtem veliko izpremenilo. Tudi v rojan-skem obhajilu se poznajo te izpremembe. Kljub temu pa je bila nedeljska proslava farnega praznika lepa. Cerkvenih slovesnosti se je udeležil tudi župan mesta Trsta com. dr. Luigi Puzzier. V procesiji z Najsvetejšim, ki je šla po glavnih rojan-skih ulicah, je korakal župan v družbi domačih od-ličnikov in predstavnikov stranke. V procesiji je bilo mož bolj piščo število, zato pa več ženskega sveta. Posebno pozornost je vzbujala mogočna ko-lona vzornih, zalih mladenk Marijine družbe, ki v Rojanu šteje veliko poštovanih članic.

Nedelja pa je bila prav usodna zaradi velikega števila nesreč, ki so se pripetile v mestu in okolici. Med njimi so bile kar tri s smrtnimi posledicami. Na cesti med Tržičem in Sv. Ivanom Devinskim se je zalelela 17 letna Avrelia Basso iz Tržiča v to-vorni avto ter obležala z razbito glavo na mestu mrtva. Še druga smrtna nesreča se je pripetila v Tržiču. Stiri letna Tončka De Santis se je igrala na kolodvoru med tiri ter zašla na progo, po kateri je privozila lokomotiva. Otrok je dobil tako hude poškodbe, da je bila zdravniška pomoč v bolnišnici zaman. — Tretja smrtna nesreča je zadela 51 let-nega posestnika Ivana Strojna iz okolice Trsta. Padel je z zida ter si zlomil hrbtenico. V bolnišnici je poškodbam podlegel. Nesreč, ki so se končale manj usodno, samo s polomljenimi udi, pa je bila cela vrsta, zlasti med kolesarji.

Charlie Chan v San Francisco

»Se eno vprašanje: ali ste opazili, da obstoji prijateljstvo med gospo Tapper-Brook in polkovnikom Beateom?«
»Zdi se mi, da sta enkrat odšla sku-paj ven, vendar za njima nisem vohu-nila.«
»Čisto razumljivo. Gospa, mislim, da vas nimamo več kaj vprašati.«
Gospa Kirk je vstala in z obraza se ji je brala trudnost.
»Hvala. Upam, da bom še lahko o pravem času prišla na svojo konferenco.«
»Imam še majhno prošnjo do vas,« je pristavila Morrow. »Rada bi videla, da gospoj Tapper-Brook ne bi pripovedovali o tem, kaj smo vas vpraševali in kaj ste nam vi povedali. Ali nemam računati z vašo molčečnostjo?«
»Dobro... Nikomur ne bom povedala ničesar,« je odvrnila stara gospa. Potem je nezadovoljna pristavila:
»Moram priznati, da se nisem tako dobro izvelela iz tega zaslišanja, kakor sem se nadejala,« je zamrmrala bolj zase kot za druge. Nato se je poslovila od vseh in hitro odšla.
»Sprejmite moje čestitke,« je vzklil-nil Kirk in z zavistjo gledal na gospo-dično Morrow.
»Ali vam nisem že jutraj rekla, da je gospa Tapper-Brook nevarna lažnjiv-ka? Pa vendar nisem upala, da bom imela potrebne dokaze tako hitro v ro-kah.«
»Ali boste sedaj tudi njo ponovno za-slišali?«
»Čemu neki? Ona bi nam naštelja sa-mo novo vrsto laži! Poglavitno je, da vemo, da je bila Grace Line njena pri-jateljica. Ona ji bo morda tudi pisala. Treba bo govoriti z upravo pošte in ure-diti potrebno, da bo šla vsa pošta gospe Tapper Brook najprej skozi mojo pisar-nico.«
»Odličen domislek,« je pritrdil Chan. »Vi ste polni zdrave pameti. Ali pa bi smel vedeti, kaj sedaj počenja naš ljubi prijatelj Flanery?«
»Nadzornik se je nenadoma začel zelo zanimati za gospodično Lillo Baar. Po-zval jo je za popoldne ob petih v svojo pisarno na zaslišanje. Jaz ne bom mogel biti zraven pri tem zasliševanju, toda če bi bil na vašem mestu, bi spetoma skočil pogledat, kako vsa stvar poteka.«
»Ne pričakujem, da me bo Flanery sprejel z dobrodoščico, toda ubogala bom vaš nasvet in šla bom v njegovo pisarno tako slučajno.«
Morrow se je obrnila k Barryju Kirku: »Upam, da vaša babica ne bo prebuda name, da sem jo tako zasliševala.«
»Kajpak še! Bili ste naravnost sijajni! Prepričan sem, da je sedaj navdušena nad nami. Bral sem to iz njenih oči v trenutku, ko se je poslavljala od nas.«
»Za svojo osebo tega ne bi rekla,« je pripomnila mladenka.
»Niste je dobro pogledali in zato ste se zmotili. Natančneje morate opazovati ljudi, ki so v vaši okolici: opazili boste pri njih mnogo več znakov občudovanja, kakor pa si jih morete misliti.«
»Res? Nimam časa za to. To delo pre-puščam dekletom starejših rodov. Mene zaenkrat zanima to, da bi našla Grace Line na račun nadzornika Flaneryja.

Nekdo bo moral dokončati to delo, da bo on potem odnesel zmagovalni venec.«
»Dobro, pa bodite vi tisti, ki mu bo- ste pomagali, če že sami tako hočete! Upam, da vas bom kmalu videl,« je do-dal Kirk in ji odprl vrata, da bi odšla.
Okrog pol petih popoldne je Charlie Chan odšel do pravosodne palače in vs-topil v Flaneryjevo pisarno. Nadzornika je našel v odličnem razpoloženju.
»Kako vam gre, gospod tovariš? Kaj je novega?«
»Pri meni vse po starem,« je odgovoril Chan.
»Ne gre vam tako hitro od rok, kakor ste upali? Naj vam bo to za dober nauk. Vsaka žaba mora ostati v svoji mlakuži. Vi imate lahko velike uspehe na takšni vasi, kakor je Honolulu, tukaj pa prav gotovo čutite, kako izgubljate tla pod seboj.«
»Prav imate!« je pritrdil Chan. »V tre-nutkih, ki so polni razočaranj, mislim na vas, ker vem, da me ne boste pustili u-to-niti. Zakaj ste tako radostni?«
»Dosegel sem velik uspeh. Prišel sem na odlično misel in bom dal majhen ogla-s v časopise, da bi dobil tiste žametne copate.«
»Ah, da! Nadzorik Duff in jaz sva pri-čakovala, da boste sprejeli ta predlog,« je zaničljivo pripomnil Chan.
»Pojte, pojte! Meni vendar gospod Duff ne bo ukazoval. To sem mislil storiti že pred več dnevi, pa sem pozabil, Duff me je samo spomnil na to, torej dal sem zelo privlačen oglas v časopise in...«
»Je šlo po sreči?«
»Pa še kakole!«
Flanery je pobral s tal zavoj, zavil v umazan časopis. Snel je vrstico, ki je bila že razvezana, in odprl zavoj. Pred

Chanovimi očmi so se pojavile copate iz rdečega žametnega kitajskega poslanstva v Londonu, tiste copate, ki so jih našli tedaj na nogah umorjenega Hilarija Gotha pred sedemnajstimi leti. Tiste copate, v katerih je sir Frederik odšel iz svoje sobe onega večera, ko je bil ubit.
»To se imenuje sreča!« je vzklilnil Chan.
»Ali ne? Neki vojak mi jih je prinel pred dobro uro. Preteklo sredo je z ladjo plul proti Oaklandu v družbi svo-je prijateljice in je našel ta zavoj na klo-pici ladje. Ker ga nihče ni iskal, ga je pridržal zase. Prav za prav bi ga moral izročiti uradnikom ladjarske družbe, toda tega ni storil. Dejal sem mu, da mu za-radi tega ne bom delal sitnosti. Celo pet dolarjev sem mu dal in mož jih je prav rad vzel.«
Chan je gledal rdeče copate, v kate-rih so bili uvezeni kitajski stavki, ki so želeli srečo in dolgo življenje. Razmišljal je o tem, kako te copate niso prinesle sreče niti dolgega življenja niti Hilariju Gothu niti siru Frederiku Bruceju.
»Ali se vam je posrečilo izvedeti še kaj drugega?«
»Priznam vam, da smo še daleč od cilja,« je odgovoril Flanery. »Pa vendar napredujemo. Preteklo sredo, dan po umoru, je nekdo pustil te copate na ladj-i, ki vozi proti Oaklandu. Stavim, da jih ni pozabil, temveč jih je nalašč pustil v namenu, da bi se jih čimprej znebil.«
»Ali so bile zavite v isti papir?«
»Da. To je časopis od srede zvečer. Prva izdaja tega lista izide okrog desetih dopoldne.«
Chan je razprostil časopis in ga za-čel motriti.

»Vi ste seveda pozorno pregledali ta časopis?«
»Hm... nisem imel časa,« je odgovo-ril Flanery.
»Na prvi pogled ni na njem nič po-sebnega. Izvzemši... glejte tukaj, na belem robu prve strani... ali vidite ne-kaj števil, napisanih s svinčnikom? Na tem mestu je košček papirja odtrgan.«
Flanery je pristopil, Chan pa mu je po-kazal napisane številke:
Dol 79
23
103
»Što tri,« je prebral Flanery. »To je napačno, 79 in 23 ni 103.«
»To bi pomenilo, da moramo iskati nekega slabega računarja,« je odgovoril Chan. »Ako nimate nič proti temu, si bom prepal te številke.«
»Kar prepisite si jih! Pustite svojim velikim možganom, da se bavijo s temi številkami. Nikar pa ne pozabite, da sem bil jaz tisti, ki je našel copate.«
»In časopis,« je dostavil Chan. »To je največji uspeh, ki ste ga do danes do-segli.«
Tedaj so se odprla vrata in vstopil je nekdo v uniformi.
»Tista gospa je prišla, gospod nad-zornik,« je povedal. »Z njo je tudi neki možki. Ali naj ju pripeljem?«
»Seveda,« je rekel Flanery. »To je go-spodična Lilla Baar,« je pojasnil Chanu. »Kolikor bolj se bavim z njo, toliko bolj se mi zdi sumljiva. Pozval sem jo na ponovno zaslišanje. Ostanite tu, ako že-lite.«
»Vaša ljubeznivost me spravlja iz tira.«

LAMPADE

Lampade elettriche di tutti i tipi e per qualsiasi applicazione, prodotte nei grandiosi stabilimenti di Alpiignano (Torino), dotati di macchinario modernissimo e di laboratori sperimentali perfetti.

Richiedete listini alla:

PHILIPS S.A.I.
MILANO - VIA S. MARTINO, 20

PHILIPS

Vsakovrste električne žarnice, za različne uporabe, proizvedene v Alpiignano (Torino), opremljenih z najmodernejšimi stroji in z dovršenimi eksperimentalnimi laboratoriji.

Zahtevajte cene in pri:

PHILIPS S.A.I.
MILANO - VIA S. MARTINO, 20

ZARECA LUC

Ribniška dolina in njen ponos

Glas o njej so raznesli daleč po svetu njeni rešetarji

Kakor se Savinjšani ponašajo z lepo in bogato Savinjsko in Logarsko dolino, z bistro Savinjo, kjer je kopanje tako prijetno, z vabljivimi planinskimi izletnimi točkami na Korošici in Ojstrici, kakor je zaslovela naša Dolenjska po cvičku, tako je šel po svetu z našimi rešetarji tudi glas o lepi Ribniški dolini. Znana narodna pesem poje: »Sem Ribničan Urban, po celem svetu znan...«

Sredi Ribniške doline teče velik potok Bistrica, ob katerem leži trg Ribnica. Pravijo, da izvira ta potok pod Boncarjem nad Sodražico, v resnici pa se le združuje več manjših potočkov v večjega, ki leno teče skozi trg in v sosednji Gorici vasi pri Ribnici ponikne v velike požiralnike in teče pod zemljo, na dan pa pride zopet na Kočevskem kot Rinža. Med svojim tekom ima veliko stransko strugo z imenom Tentera. Ta drži pod zemljo v onstran gore ležečo vas Struge. Pri zadnji poplavi so bile Struge popolnoma pod vodo, samo tu pa tam je gledal iz vode vrh strehe. Na severu Ribniške doline se dviga 900 m visoka gora z imenom »Mala gorica«. Na najvišjem vrhu stoji cerkva sv. Ane. Od tu je lep razgled po vsej dolini proti Kočevju, pa tudi na Kamniške planine in Karavanke. Ne daleč od cerkve je 75 m globoka jama z imenom »Žilgovca«. Na južni strani doline se dviga 1110 m visoka Velika gora, ki meji na eno stran v Ribniško dolino, na drugo na Loški potok, v daljavo sega pa tja proti Kočevju in še naprej v desno do Kolpe. Gora je gosto obraščena s smrekovimi gozdovi. V prvi polovici te gore se svetijo iz nje bele stene, tako imenovani

»Okameneli svatje«

O teh stenah pripoveduje ljudska pripovedka tole: »Bilo je nekega dne, ko so šli svatje preko gore. Strmina je bila huda in sonce je žgoče pripekalo. Svatje so pričeli kleti sonce. Bog jih je zato spremenil v skalnate stene in ljudsko jih še danes imenuje »Okameneli svatje«.

V tej gori je mnogo srnjadi, jelenov in tudi medvedov, ki se večkrat pojavijo v pod goro ležečih vseh Zadolje in Dane ter uničujejo večkrat kar cele njive koruze. Letos so še kar prizanesljive.

Rojstni kraj dr. J. E. Kreka

Na zahodu Ribniške doline se dvigajo Slemenca, okoli 730 m visoko hribovje. Tu je najbolj priljubljena izletna točka Sv. Gregor z župno cerkvijo in z lepim Gregorskim domom. Še danes stoji tu nizka stavba dvorazredne ljudske šole, v kateri se je rodil 27. februarja 1865 naš nepozabni dr. Ev. Krek, katerega oče je bil na tej šoli učitelj. V njegov spomin je vzidana v steni šolskega poslopja lepa marmornata plošča, ki v reliefu predstavlja Krekovo oprsje.

Slavna Ribnica

Vrnimo se v Ribnico. Trg ima nekaj nad 250 hišnih števil, prebivalcev pa preko 2000. Še pred stoletjem je imel trg mnogo lesenih hiš, zato je čisto postal plen ognja, tako leta 1778, ko je po-

Il noto convento di Stična, visitato domenica scorsa con grande interesse dall'Alto Commissario Eccellenza Emilio Grazioli. — Znameniti stiški samostan, ki ga je preteklo nedeljo obiskal in si ga z velikim zanimanjem ogledal Visoki Komisar Eksc. Grazioli.

gorel skoraj ves trg, razen nekaj hiš s cerkvijo, župniščem in gradom. Za obrambo pred požari so si Ribničani postavili nočnega čuvaja. Nočni čuvaj je še pred 40 leti rogovilil po trgu in vsako uro s petjem javljal, da čuje, obenem pa speče tržane opozarjal na nevarnost ognja. Tako je hodil po trgu s svetilko, privezano na belebarbo, ter vsako uro pel. To je trajalo od 10. zvečer do treh zjutraj.

Po požaru, ki je uničil cerkev, je takratni župnik in dekan Holzappel (ki je ustanovil tudi ljubljansko gluhošolnico) sezidal veličastno cerkev na čast sv. Stefanu.

Po dolini gradov

Po Ribniški dolini je tudi več gradov, tako Ortneski, ki je že v razvalinah. Poleg gradu stoji še cerkva sv. Jurija.

Soldati italiani partono al fronte orientale. — Italijanski vojaki odhajajo na vzhodno bojišče.

Človek je z rastlinami čudovito v sorodu

Rastlinski hormoni naredijo iz bojazljivcev korajžne ljudi, iz obupancev pa največje optimiste

Iz Stockholma poročajo o presenetljivih uspehih, ki so jih zdaj dosegli v tamkajšnjem laboratoriju za fizikalne poskuse. Poskusov so naredili nič koliko in so z njimi začeli že konec preteklega leta. Kakor pa zdaj pravijo, so se jim tudi posrečili in prinesli v znanstveni svet spet nova, velika pre-

V vasi na Bregu je dal pozidati leta 1470 grad Andrej pl. Lemberg. Nazadnje so ga imeli Rudeži. Grad je razpadel in stoji sedaj le še ena njegova stena.

Grad, kjer je bila skrita Veronika Deseniška

Ribnica ima stari grad s precej pisano zgodovino. Pozidali so ga Oglejski patrijarhi v 9. stoletju. Pozneje je bil grad last Sovnjskih gospodov, Turjaških, Ortenburških in Celjskih grofov. V tem gradu je skrila nekaj časa celjski grof Friderik Veronika Deseniška, dokler ni sezidal na nekem kočevskem hribu grad z imenom Friderikstein, po katerem se še sedaj imenuje hrib. Grad je dal porušiti Friderikov oče in so sedaj le še razvaline. L. 1750 je bil ribniški grad last avstrijskih cesarjev, potem baronov Kislih, grofov Frilekov in Kobeneljev. Od leta 1850 so bili lastniki Rudeži. Po letu 1886 je postal lastnik vojaški erar in so se vanj naselili jugoslovanski vojaki.

Ker je imel v tej dolini sodno oblast Ribniški grad, ko bile v njem vse sodne obravnave na pod-

ročju teh gradov. Tako je bilo v tem gradu več obravnav proti čarovnicam. Zadnja čarovniška obravnava v Ribnici je bila 11. maja leta 1701, ko so obglavili in sežgali

čarovnico Marino Česarkovo

Hrast, kjer je bila sežgana, stoji še danes. To sežiganje je bila prava kulturna in justična sramota tedanjega časa, česar tudi cerkev s svojim prizadevanjem ni mogla odpraviti. V kletih Ribniškega gradu so še shranjene priprave za mučenje ljudi.

Proizvodnja in poraba petroleja

Lanska proizvodnja petroleja — 2.26 milijard sodov. Vse armade na svetu so ga porabile komaj 10 odstotkov.

»Il Popolo d'Italia« prinaša iz Rima zanimivo poročilo o tem, koliko petroleja so v letu 1940 po svetu porabili v vojaške namene in koliko je znašala celotna svetovna proizvodnja pogonskega goriva.

Po neki zadnji statistiki leta 1940 so znašale zaloge petroleja, ki so ga porabile armade vsega sveta, 220.000.000 sodov po 950 litrov. Celotna proizvodnja je ocenjena na 2,15 milijard ton surovega olja, čemur je treba dodati še 110.000.000 sodov bencola, olja iz skrilavcev in umetno izdelanega goriva, tako da je celotna proizvodnja goriva znašala lansko leto 2.26 milijard sodov.

Kakor se vidi iz teh številčnih podatkov, so vse armade na svetu lansko leto porabile komaj 10 odstotkov celotne proizvodnje pogonskega goriva.

Ne zametujmo sadnih odpadkov!

Na trgu se pojavljajo prve hruške, kmalu za njimi pa pridejo zgodnja jabolka. Velika škoda bi bila, če bi obrezke, olupke in druge odpadke tega sadja metali proč, ko se dajo izvrstno uporabiti za domače sadni kis. Pravilno pripravljen sadni kis je prijetno, a ne ostro kisel in diši po sadjevcu.

Esence, s katerimi delajo razne kisarne kis, so strupene in čestokrat zdravju zelo škodljive. Z domačim kisom pa lahko pripravljamo vse jedi in nam za silo nadomešča v kuhinji celo vino.

Sadne ostanke ali drugo manj vredno sadje — lahko uporabimo tudi razno divje jagodičje ali sadne tropine — stresemo v prsten lonec ali večjo stekleno posodo, zalijemo z vodo in zavemo s papirjem, ki ga večkrat prebodemo. Posodo postavimo v klet ali na drug prostor, kjer se vsebina skisa čez 3 tedne. Če v tem času kis še ni dovolj kisel, ga pustimo še kak teden na miru. Če pa želimo, da bi se kis čimprej napravil, vlijemo na sadje tople vode, nekoliko vinskega kisa in postavimo posodo na toplo.

Ko je kis gotov, ga precedimo, pustimo da se očisti in nalijemo v steklenice, ki jih hranimo na suhem, temnem in hladnem prostoru. Steklenice morajo biti neprodušno zaprte, ker bi sicer glivice, ki so spremenile alkohol v kis, spremenile tudi kis v vodo.

Ker pa se v kuhinji rabijo tudi razni dišavniki, si spretna gospodinja pomaga po sledečih navodilih.

Zelenjadni kis, ki ga rabimo pri vseh solatah in raznih majonezah, pripravimo kakor zgoraj navedeni sadni kis, le da sadju takoj dodamo še sledeče dišavnice: šopek peteršilja, pehtrana in šetrja, pol na kolečke zrezane limone, nekoliko timosa in majarona, pol zrezane čebule, dva lavorjeva lista, 15 zrn nove dišave (stolčene), 20 zrn stolčene popra.

Če želimo, da pride do veljave samo ena ali druga dišava, jo damo ali sorazmerno več, ali pa ostale sploh izpustimo.

Dišavne kise pa lahko priredimo tudi iz vinskega kisa. V ta namen vložimo v steklenico s širokim vratom razne dišave, ki jih zalijemo z vinskim kisom, steklenico dobro zapremo in jo postavimo za tri tedne na sonce. Po preteku tega časa kis precedimo in shranimo v dobro zaprtih steklenicah.

srečilo v mnogih primerih ohraniti to barvilo v rastlini in tako preprečiti, da bi izgubila v jeseni liste in cvetje.

V stockholmskem znanstvenem zavodu, kjer delajo zdaj v vedno večji meri takšne poskuse s hormoni in rastlinskimi barvili, upajo, da se jim bo posrečilo vzgojiti cvetlice vseh zaželenih barv, rdeče, rumene, oranžne, bele, kdo bi vse naštel. Med njimi bodo seveda tudi modre, modre kot nebo, čeprav ne tako modre kot ti presneti švedski učenjaki...

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

Končno pa je Hugo dal znak in pečica pogumnih križarjev je zdrvela kakor uničujoč blisk v dolino z naperjenimi meči. Sunek je bil strašen.

Jekleni plaz je z bliskovito naglico pomandal prve vrste napadalcev. Ostali pa so se morali umakniti pred pritiskom onih, ki niso mogli vzdržati navalu križarjev in so se skušali rešiti z umikom.

Te trenutke zmešnjave in negotovosti je izrabil Hugo, da je zbral svoje ljudi in v stranjeni vrsti znova napadel sovražnika tam, kjer so njegove vrste ostale še nedotaknjene. Tudi lokostrelci so spustili svoje loke, pograbilili za kratke meče in z vso besnostjo navalili na sovražnika. Kakor vrtkovi so se zakadili mednje in zadajali smrtno rane na levo in na desno; predvsem pa so zanesli zmelo v nasprotnikove vrste.

Sredi najhujšega boja pa je Hugo dal svojim povelje za umik. Preden so se saraceni zavedli in mogli četici planiti v hrbet, je ta že skoraj dosegla vrh griča.

Komaj deset vojščakov je bilo strnjenih na vrhu okrog poveljnika. — Andrej je pogledal drugega za drugim in globoko vzdihnil.

Hugo pa se je ozrl po saracenih, ki so se, čeprav zdesetkani, zbrali in se znova bližali poboju. Nato se je okrenil k tovarišem. »Priatelji!« je dejal z mirnim glasom. »Naša naloga bo kmalu končana. Prav kmalu se bomo znašli pred večnim sodnikom. Glejte, da pustimo za seboj dokaze nemalega junaštva! Naprej, za čast križa! Bog hoče!«

Še enkrat je mala četica pogumnih križarjev zdrvela nad mnogo številnejšega nasprotnika. S krikom: »Za križ! Bog hoče!«

se je s krvavimi meči zakadila med saracene. Kakor železne klešče so jih obdali Arabci. Križarji so z nepopisnim junaštvom sejali smrt okoli sebe, toda prevelikemu številu sovražnikov se le niso mogli dolgo upirati.

Ze se je saracenom hotel izvit iz prs krik zmagovalcev, ko je nenadoma s sosednjega griča zadonel glas trombe in se je prikazala mogočna armada krščanskih vojščakov, ki je v diru hitela na pomoč tovarišem.

Tiho, kakor so prišli, so se saraceni porazgubili po planjavi in pustili za seboj svoje mrliče. Zastave križarjev pa so zaplapolale na vrhu griča.

Kmalu nato je Hugo Ivrejski stal pred Markom in drugimi poveljniki.

»Vitez!« je vzkliknil stari plemič. »Vedel sem, da imam v vas junaškega poveljnika; toda to, kar ste storili danes, nam jasno dokazuje, da niste samo junak, ampak tudi mojster vojskovodja, ki zna združiti mladostni pogum z modro preudarnostjo. Veseli me, dragi vitez, da vas morem javno pohvaliti.«

Hugo je zardel, kakor mlada deklica.

Zunaj šotora, ki so ga vojščaki v naglici postavili na vrhu griča, so se med tem vršile priprave za skorajšnji spopad s sovražnikom.

Marko Orseniški se je obrnil k ostalim voditeljem.

»Ne vemo še s kakšnim številom sovražnikom bomo imeli opravka, toda o tem skoraj ni nobenega dvoma, da je mnogo številnejši od nas. Naš položaj je toliko boljši, ker nam ta grič služi kot trdnjava. Mislim, da je najbolj pametno, da počakamo in vidimo, kaj namerava sovražnik. Vi, grof de Maura, postavite svoje lokostrelce za skalnato steno vzdolž pobočja, katero pravkar gradijo vojaki. Prostor je zelo primeren in za vami bodo v pripravljenosti vojščaki gospoda Dandola, da v ugodnem trenutku nastopijo. Tudi drugi imejte svoje ljudi v najstrožji pripravljenosti. Če nam bo Bog naklonil svojo pomoč bomo vernikom pokazali, da ni lahka naloga, boriti se z nami.«

Voditelji so drug za drugim odšli iz šotora. Tudi Hugo jim je hotel slediti, toda stari vojskovodja je zadržal.

»Vi ostanete na moji strani, vitez! Ako se zgodi to, česar se bojim, mi bo lažje, če pogumno padem ob strani junaka!«

V. poglavje.

TREBA JE PRODRETI

Kakor kača, ki je skrita v razpokah in nato nenadoma plane pred popotnika, tako so saraceni hipoma napolnili malo prej še popolnoma zapuščenno ravnino. Prav kmalu je okrog griča zraslo ogromno taborišče.

Nekaj sto saracenskih konjenikov se je približalo poboju griča, toda lokostrelci jim niso pustili, da bi se preveč približali. Precejšnje število Arabcev je z življenjem plačalo ta poskus. Toda jasno je bilo, da so saraceni hoteli le spoznati moč in ureditev nasprotnika, kajti dve uri pozneje se je mnogo številnejša skupina napotila proti griču, medtem ko so se manjše skupine usmerile proti njegovim skalnatim obronkom.

Kakšnih dvesto metrov od skalnatega zidu, ki so ga zgradili krščanski vojščaki, so se saraceni spustili v dir z namenom, da navalijo na branilce in čimprej prodrejo mimo njih. Lokostrelci pa so znali izrabiti svoj ugodnejši položaj in so počakali, da se je sovražnik približal na dobrih petdeset metrov. Tedaj pa se je vsul na napadalce gost dež pušč. Strelci so namenoma merili na konje, da bi napravili še večjo zmelo v sovražniških vrstah.

Komaj petina napadalcev je dospela v bližino zidu. Tedaj pa so nastopili sulicarji in na njihovih sulicah se je ustavil naval sovražnika, kakor se morskaj val zdrobi ob skalovju.

Toda drugi, številnejši val je medtem drvel neovzdržno za prvim valom proti vrhu. Kljub hudemu odporu so saraceni prodrli preko obrambnega zidu.

Marko Orseniški se je pokržil; tako so storili vsi ostali poveljniki.

»V Tvoje roke Gospod...« je zamrmral in izdrl meč. Nato je pristavil, obrnivši se k Ivrejskemu vitezcu: »Kdo izmed naju bo prvi?«

Nekaj minut pozneje je ves grič mrgolel vojščakov, ki so se borili na življenje in smrt.